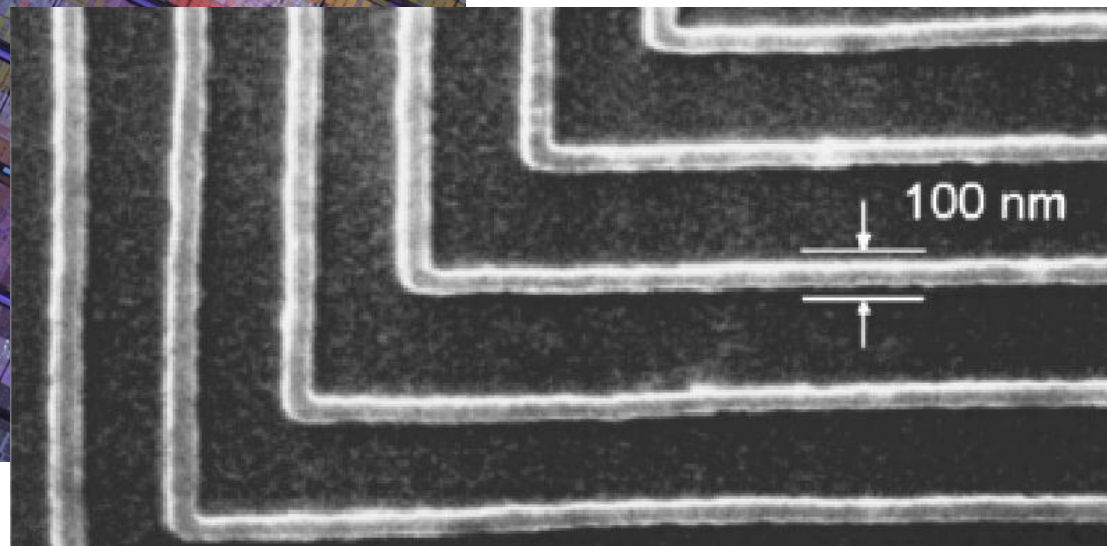
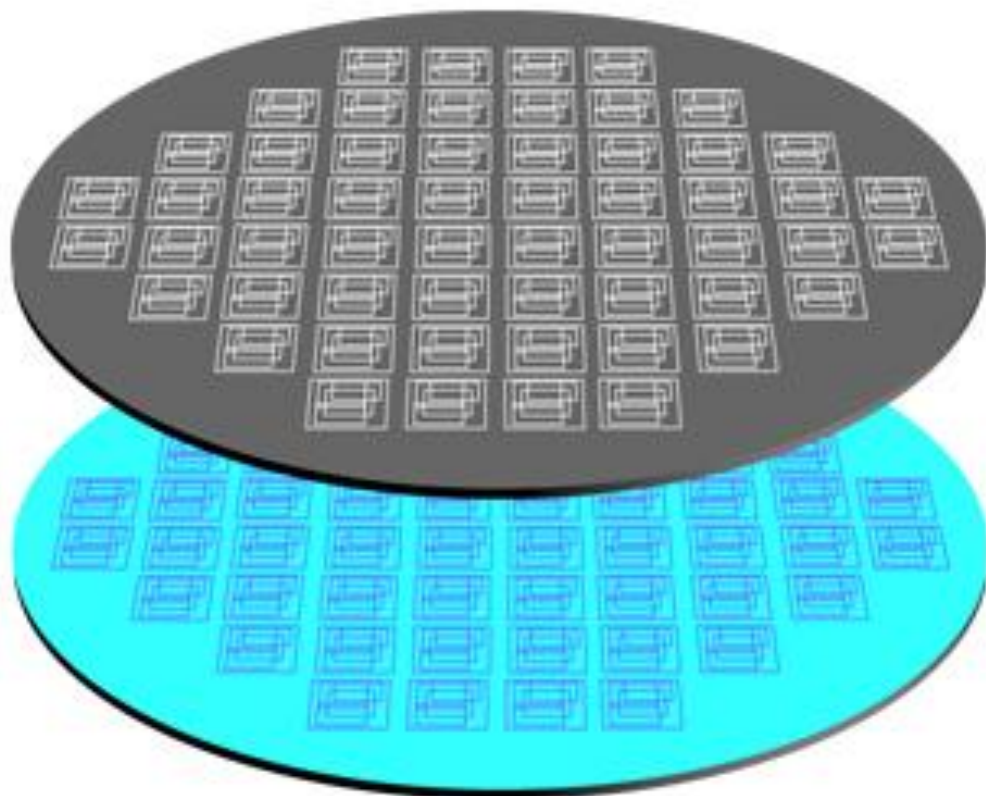

фотолітографія

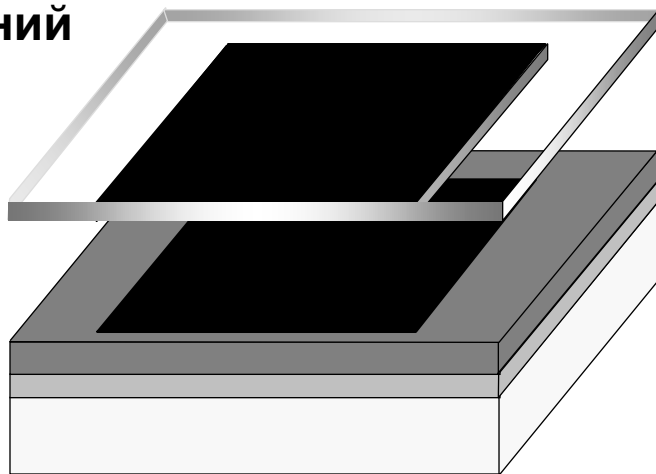
маска

фоторезист
підкладка

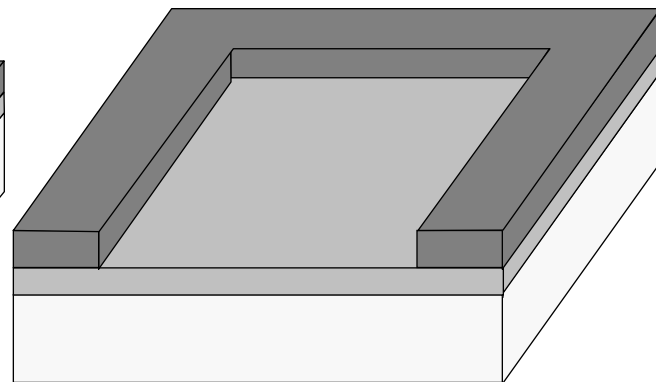
- перенесення зображення з шаблону на поверхню
- утворення тимчасового зображення в матеріалі

фоторезист **негативний**

розчинність
полімеру
зменшується

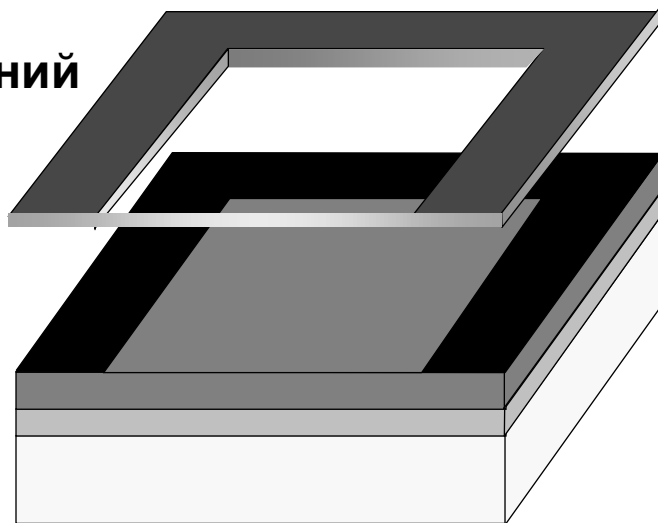

зображення **зворотнє**

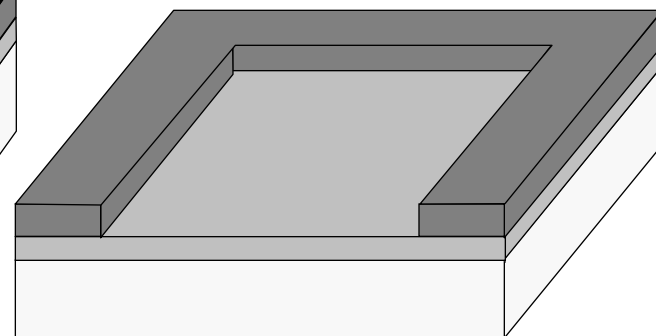

фоторезист **позитивний**

розчинність
полімеру зростає

зображення **пряме**

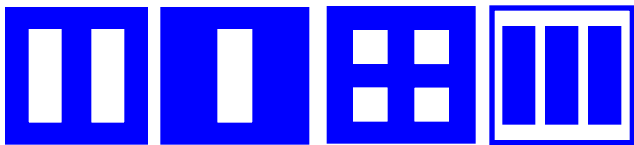

проекція окремих елементів
→ краща повторюваність

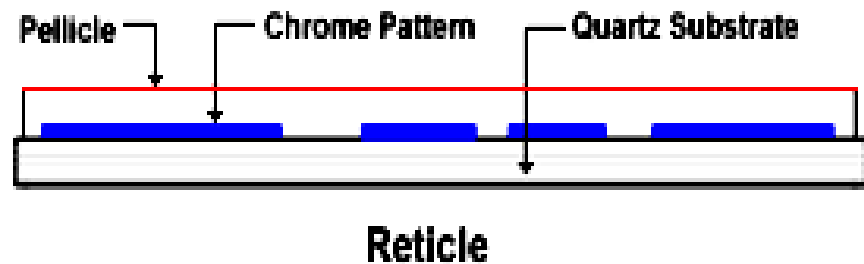
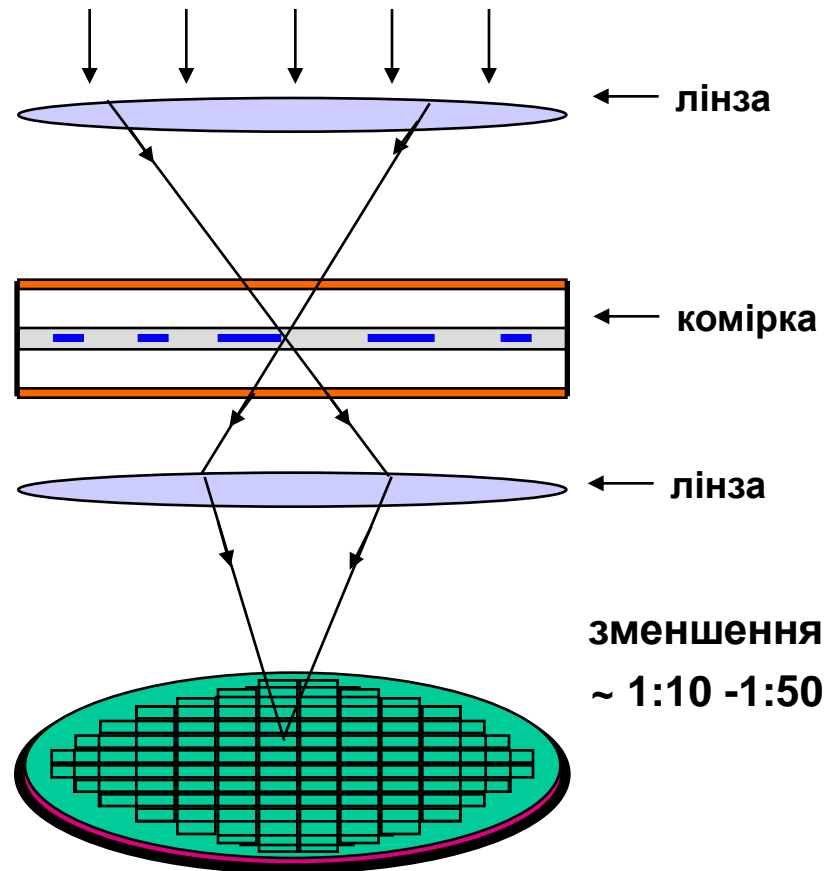

stepper

~ 50 підкладок/год

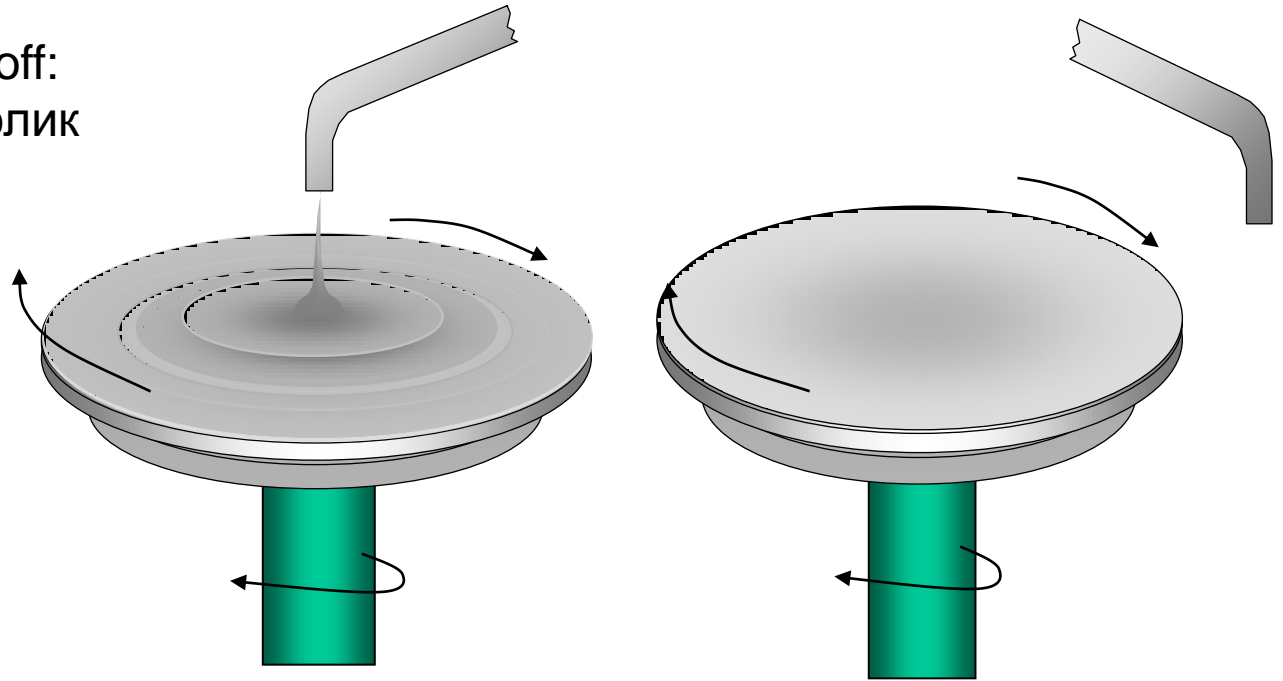

набір комірок для транзистора

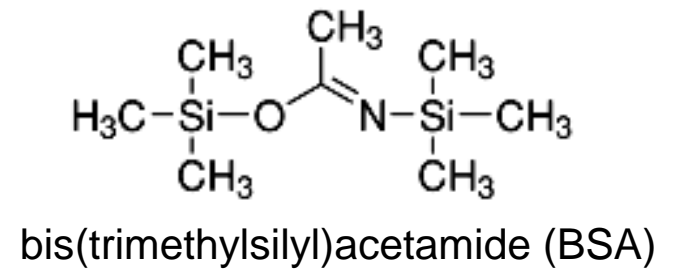
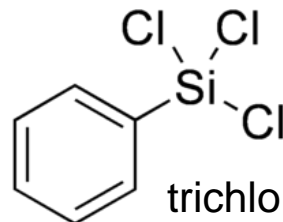
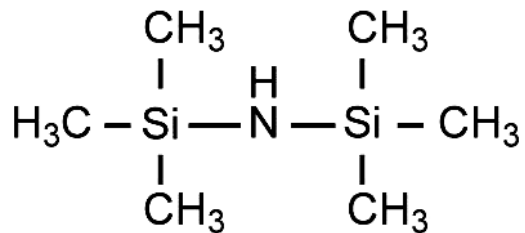
накладання spin-off:

- вакуумний столик
- наливання
- 4000 rpm

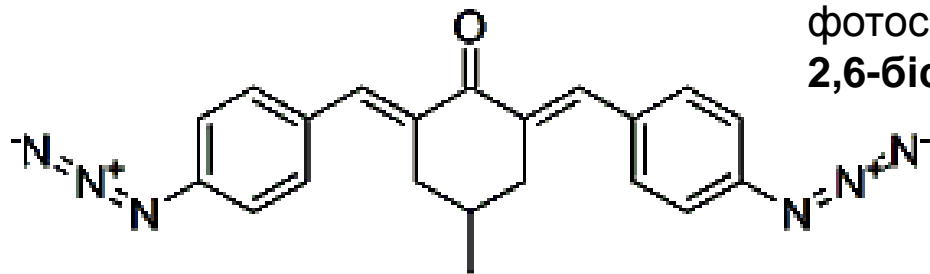
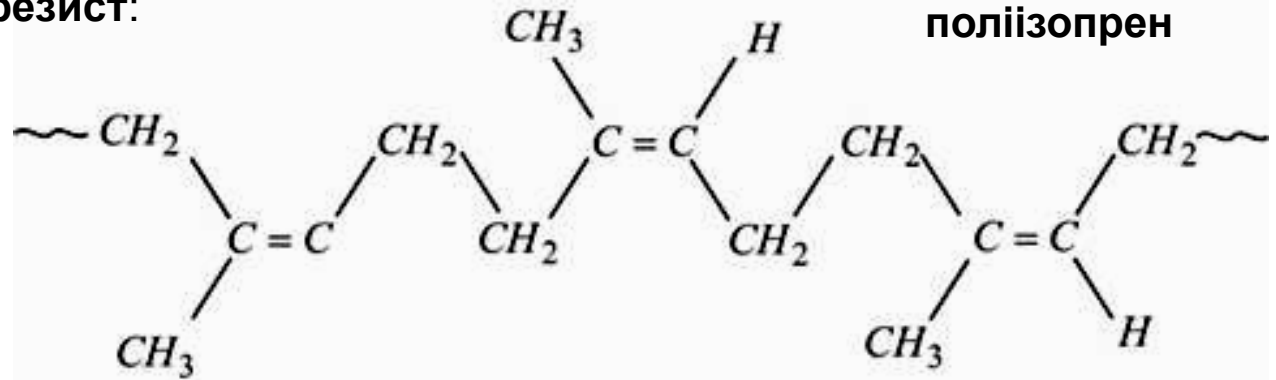

промотори адгезії:

1,1,1,3,3,3-hexamethyldisilazane (HMDS)

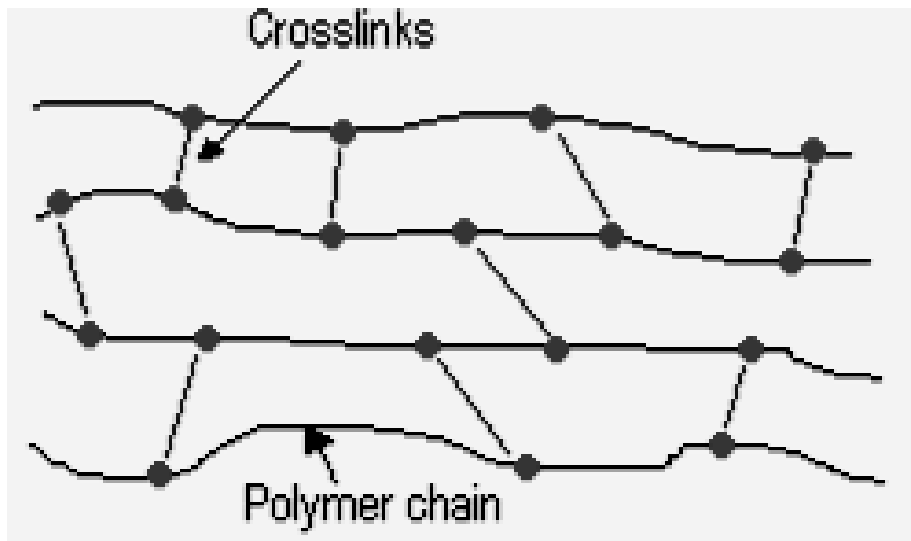

негативний фоторезист:

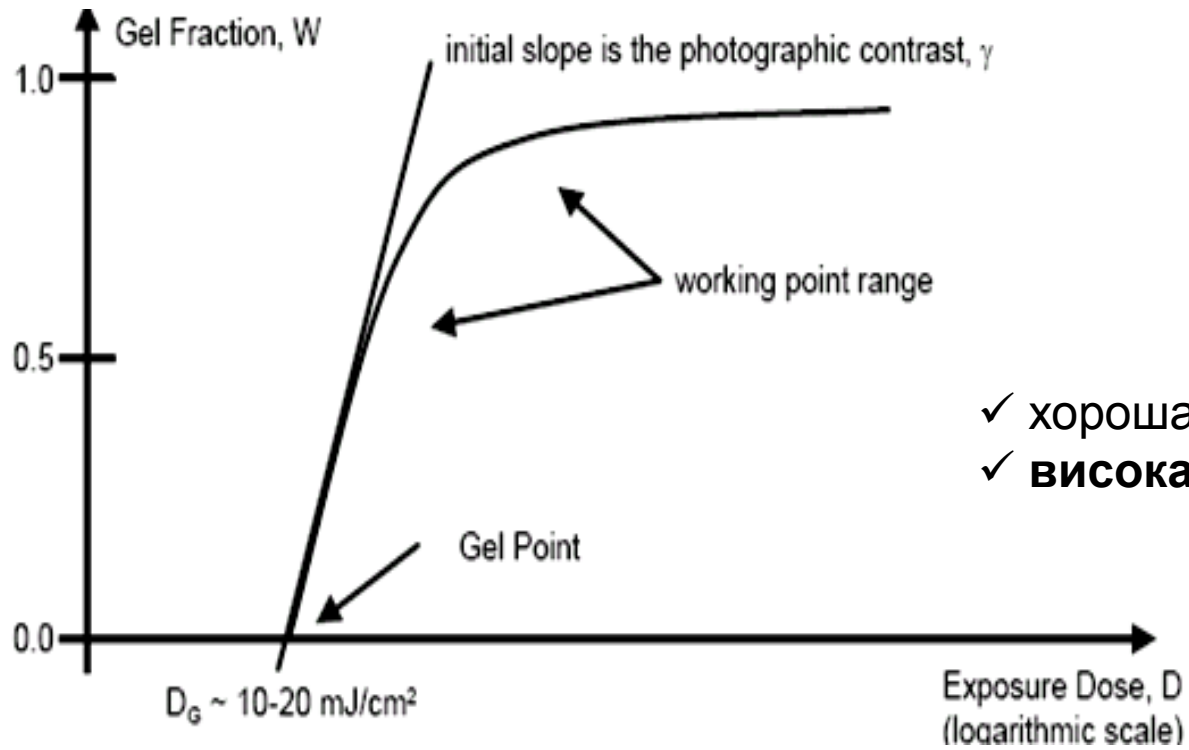
фотосенсибілізатор –
2,6-біс(4-азидобензаль)-4-метилциклогексанон

нітрильні біс-радикали ініціюють
зшивання макромолекул

недолік:
набрякання зшитого полімеру

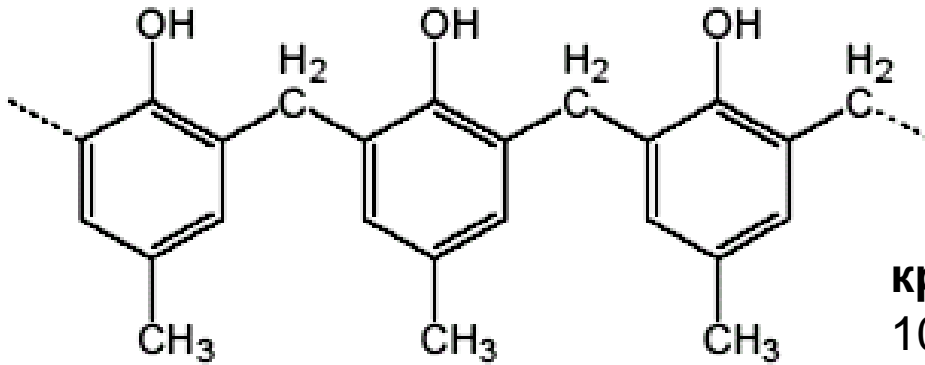
негативний фоторезист:

- ✓ хороша адгезія
- ✓ **висока фоточутливість**

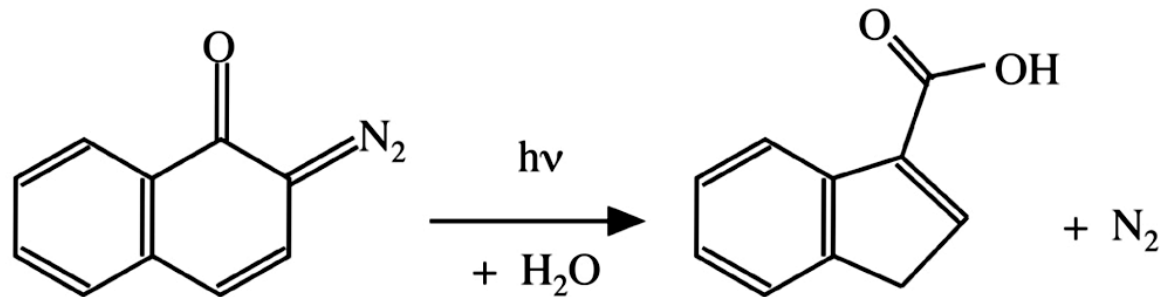
➤ **низька роздільна здатність ~3 мкм**

позитивний фоторезист:

крезол-формальдегідний олігомер
1000 - 3000 г/моль
+ ксилол, етилацетат

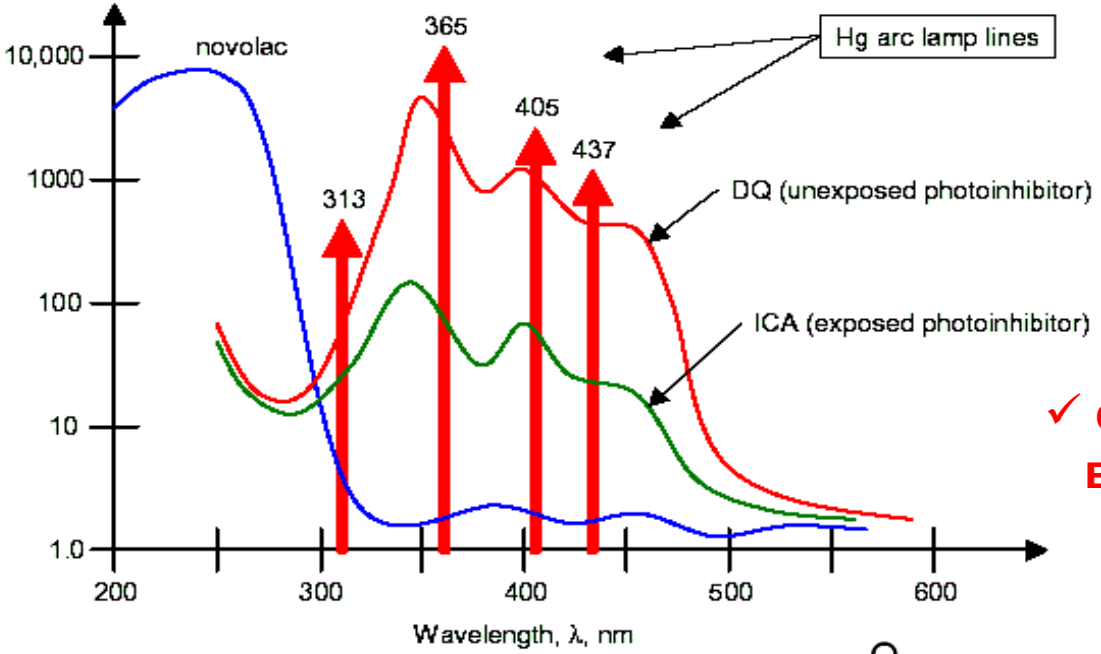
діазонафтохінон:
фоточутливий інгібітор розчинення

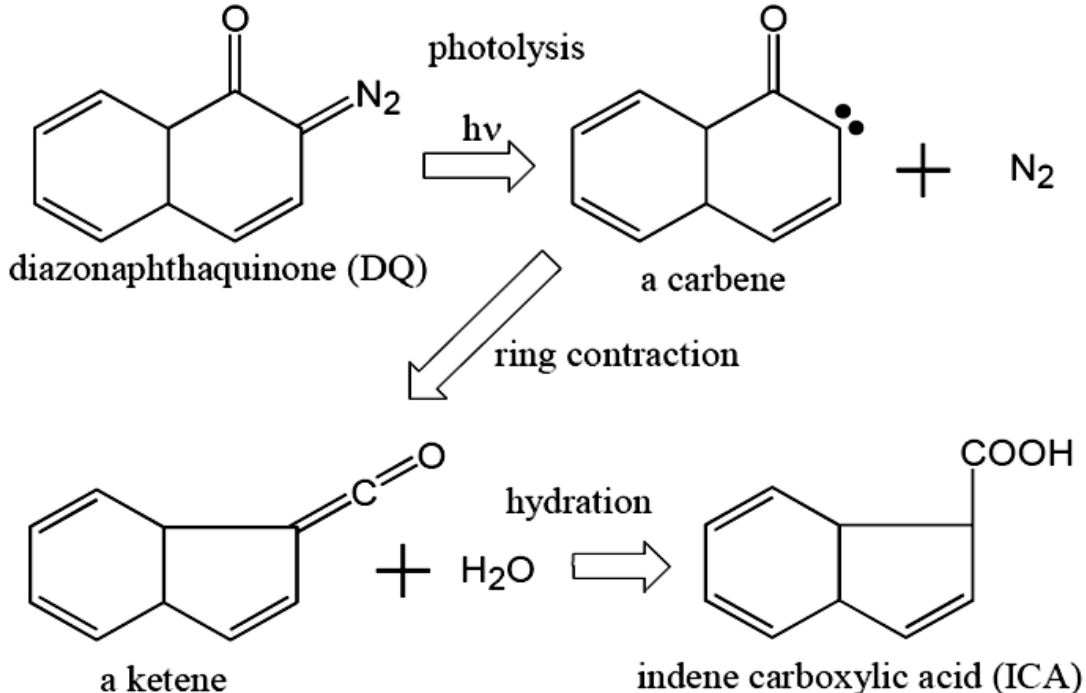
проявлення зображення – водний розчин ~0,15 М КОН

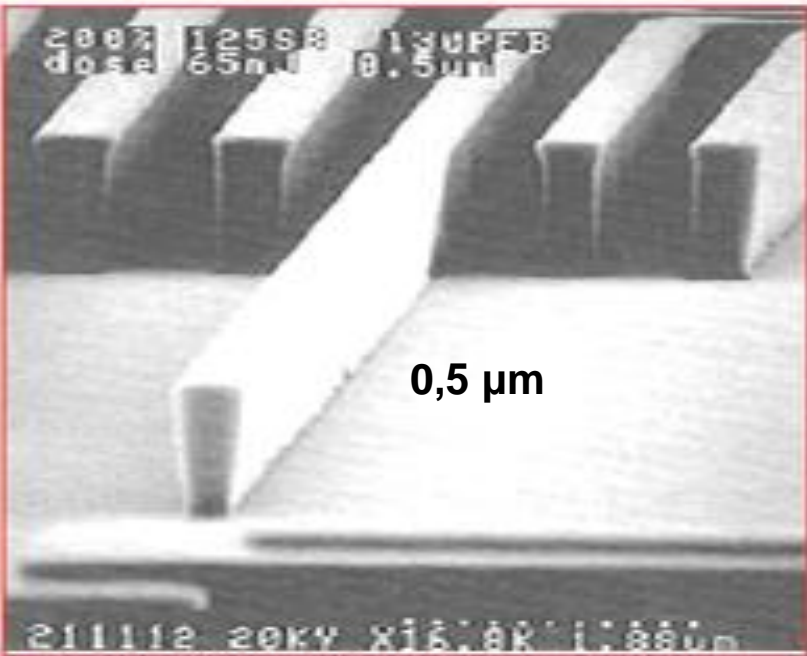

ПОЗИТИВНИЙ ФОТОРЕЗИСТ

✓ спектр діазонафтохінону відповідний до Hg лампи

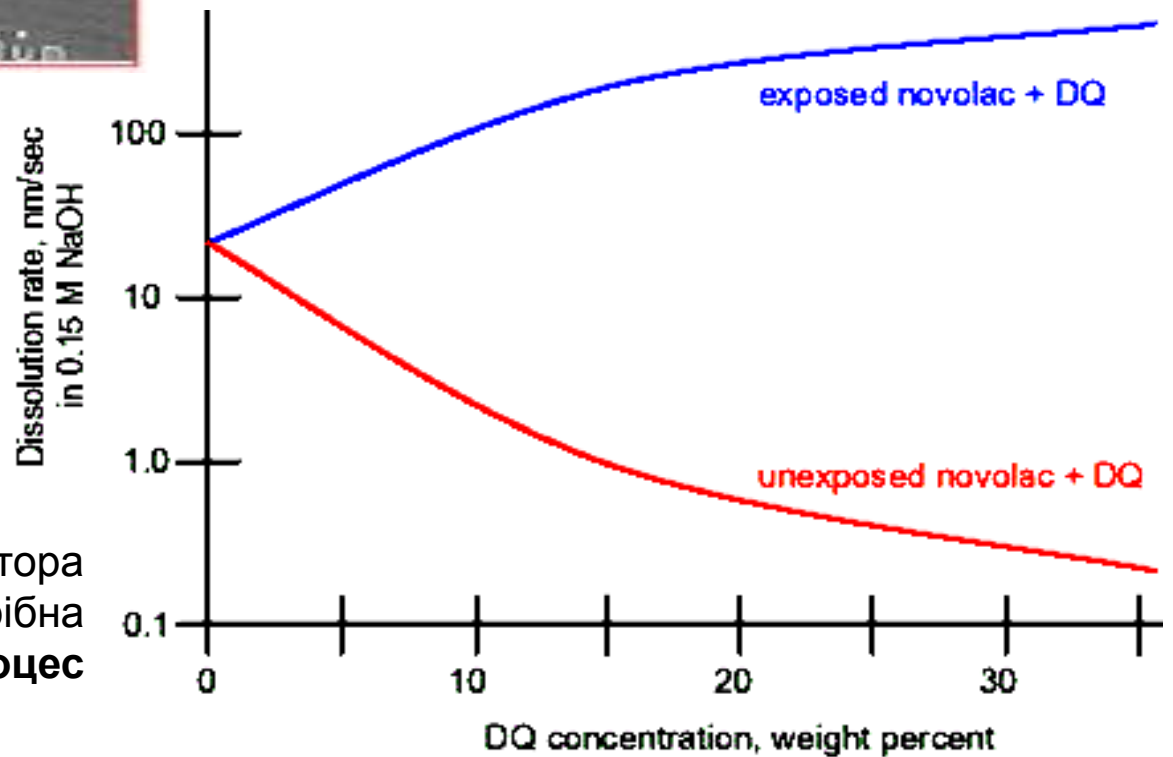

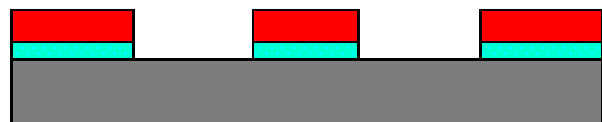
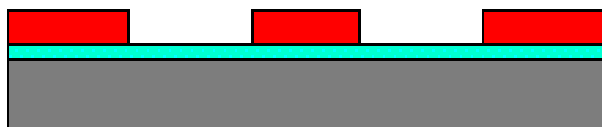
полімер ароматичний →
 ✓ стійкий до обробки плазмою

полімер не набрякає →
 ✓ висока роздільна здатність

високий вміст фотосенсибілізатора
 → велика доза UV потрібна
 ➤ повільний процес

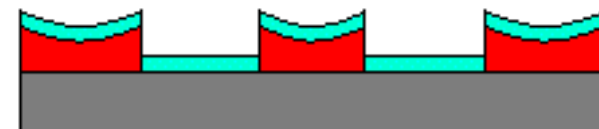
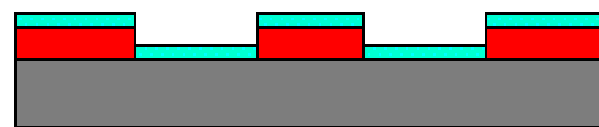

etch back

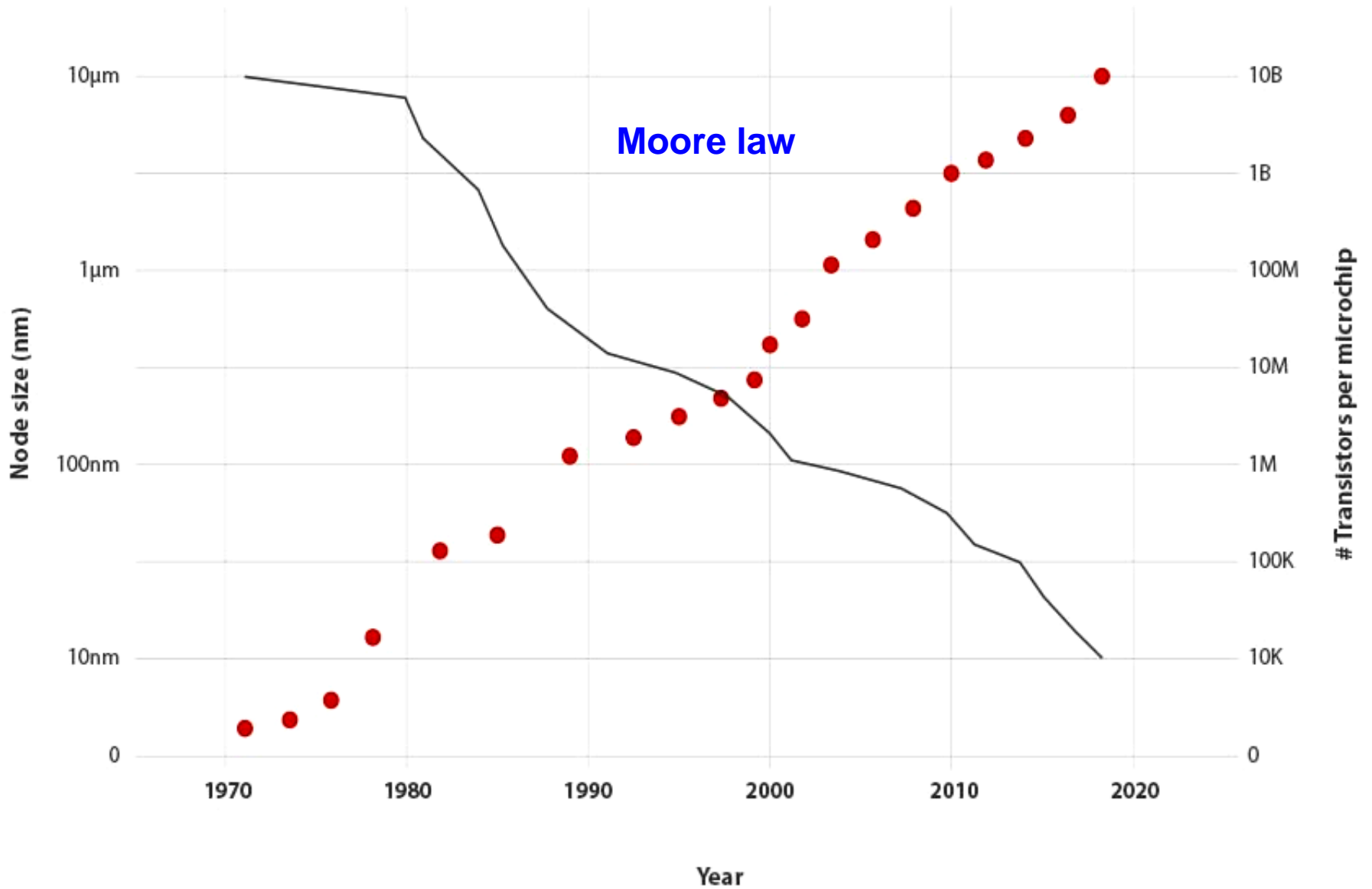

шар Al травиться
увікнах фоторезисту

lift-off

фоторезист набрякає →
усуває шар Al

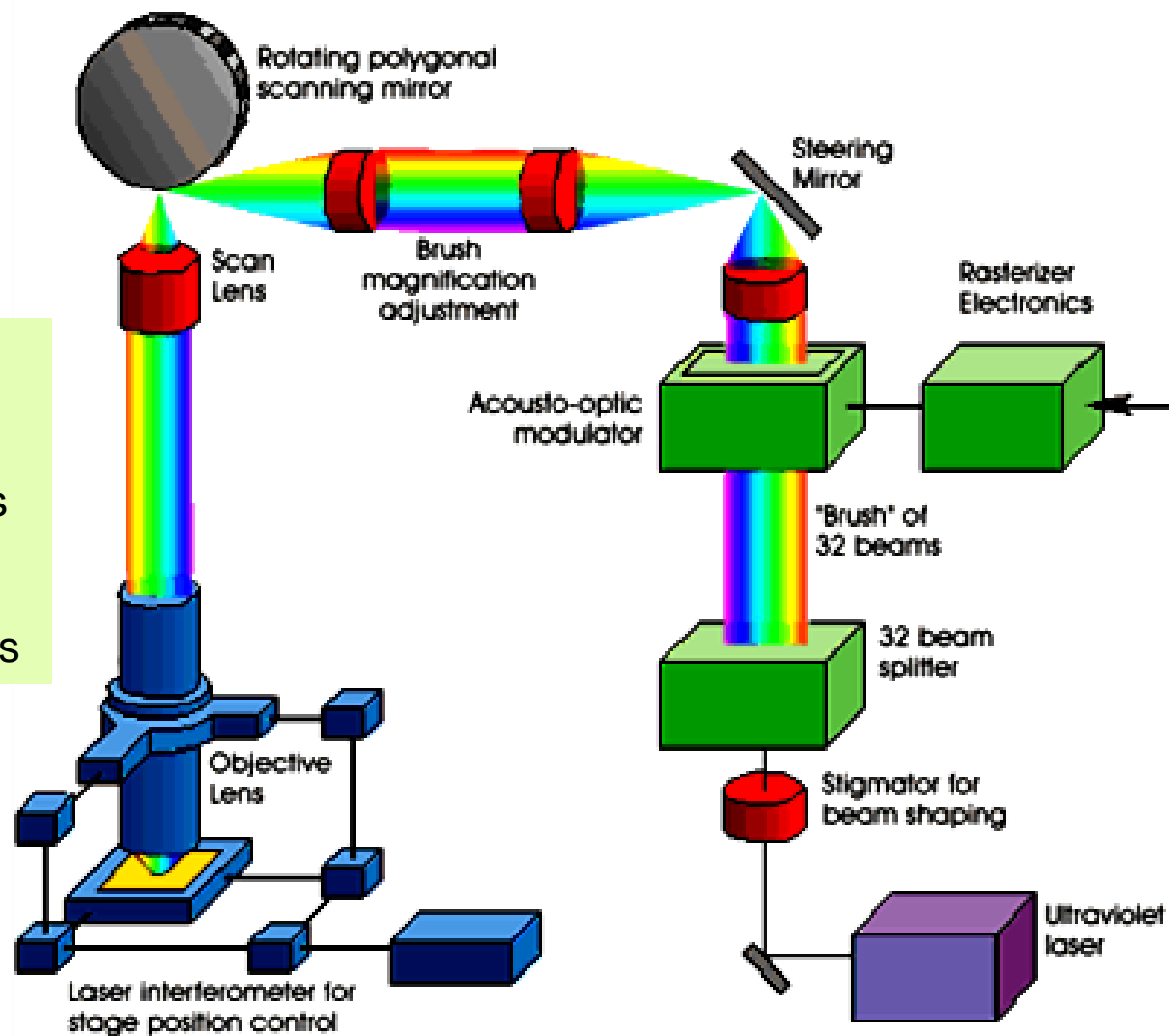

зменшення розмірів транзистора вимагає зменшення довжини хвилі

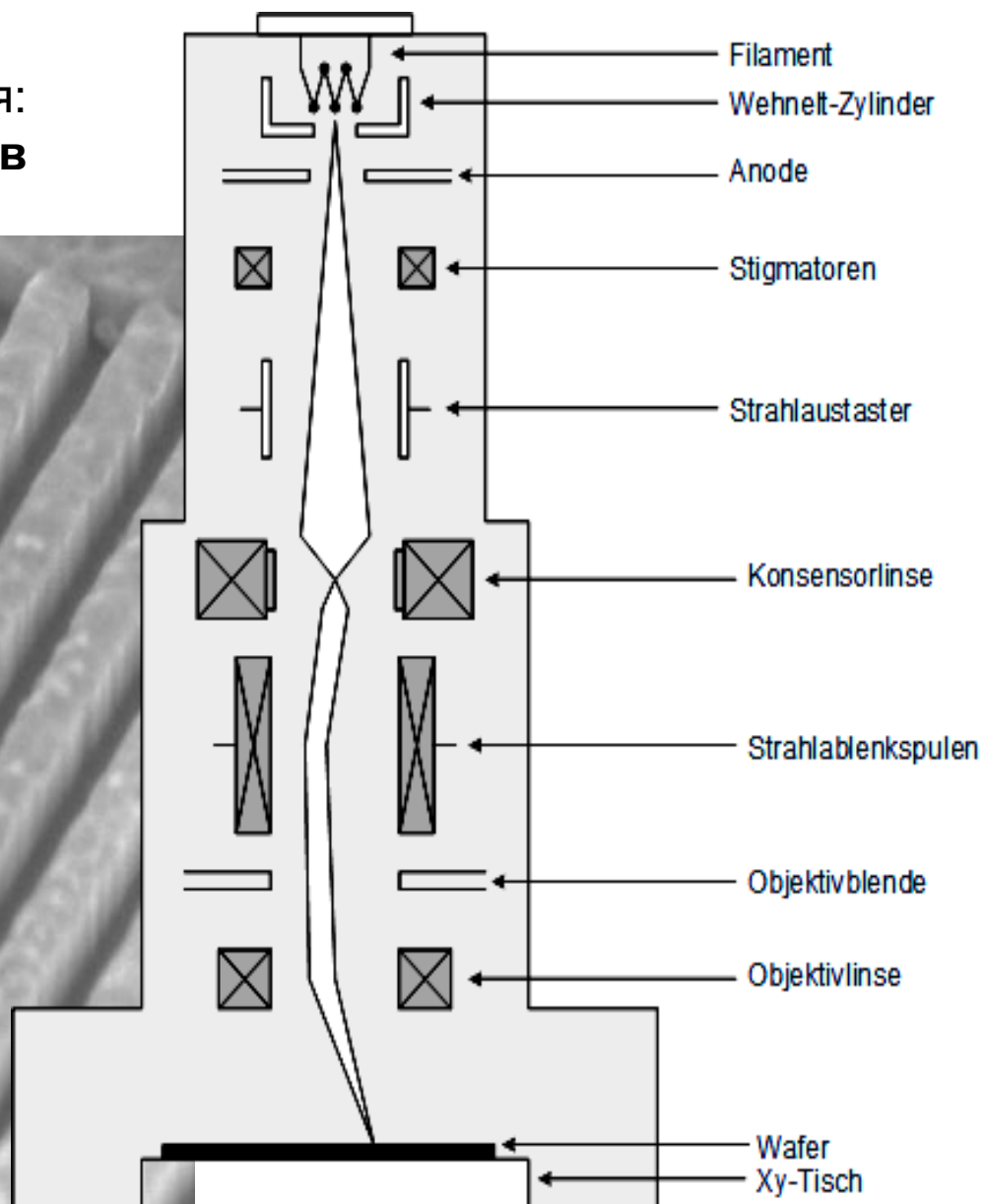
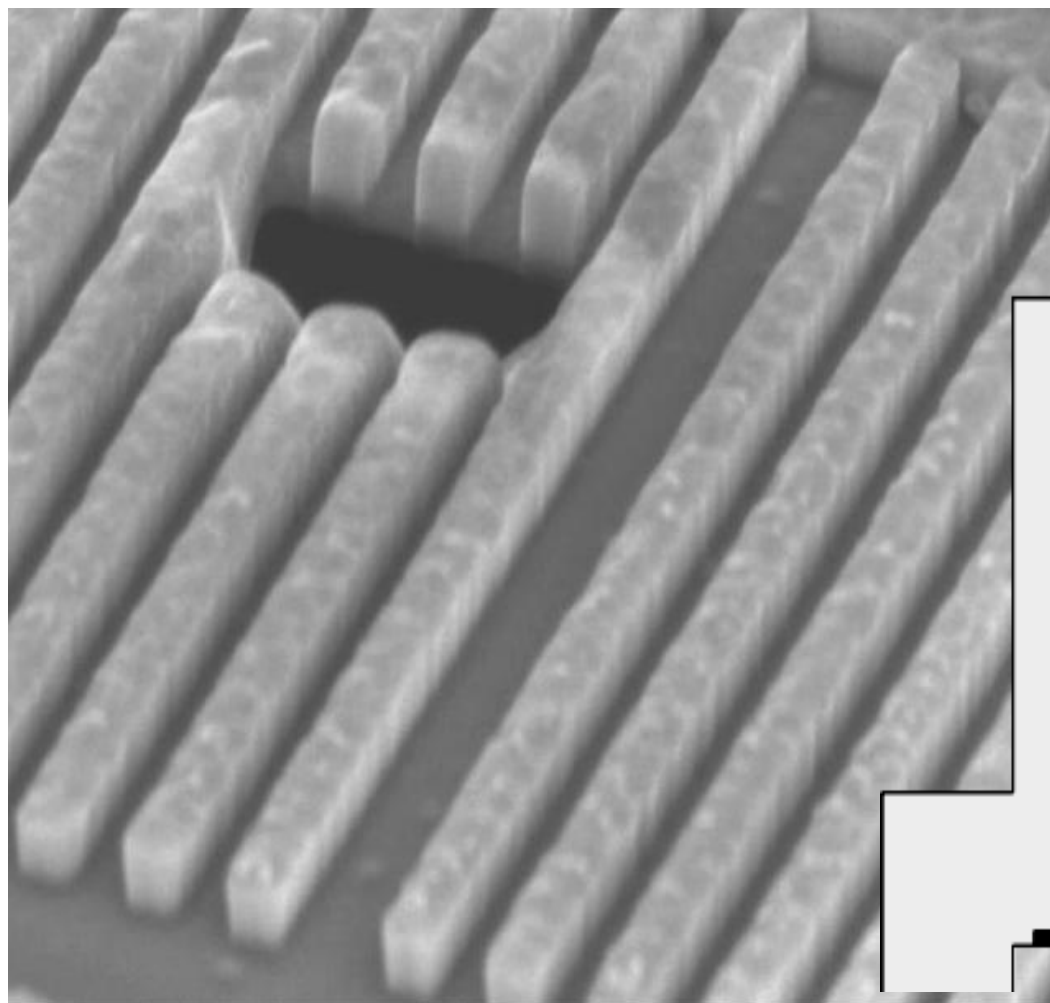
джерела променів UV:

- лампа Hg
- ексимерний лазер

h-лінія Hg	405 nm	
i-лінія Hg	365 nm	
KrF лазер	248 nm	500 J/s
ArF лазер	193 nm	80 J/s
F ₂ лазер	157 nm	0,06 J/s

пост-оптична літографія:
струмінь електронів / іонів

HV	WD	mag	tilt	500 nm
5.00 kV	5.0 mm	56 951 x	52 °	

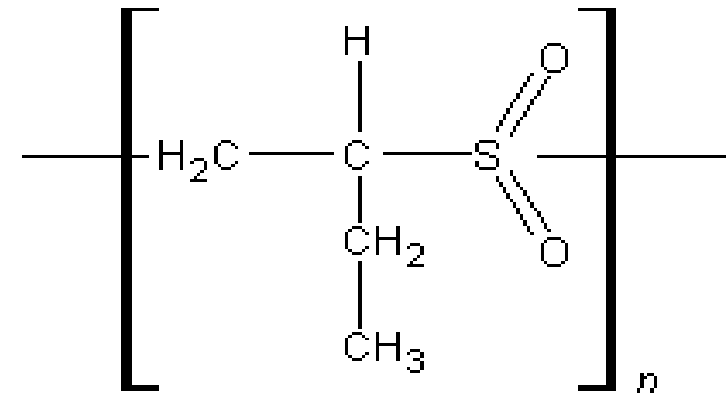
NanoFabLab

фоторезист **ПОЗИТИВНИЙ**: полібутен-1-сульфон

струмінь електронів

→ розривання макромолекул

→ розчинні олігомери

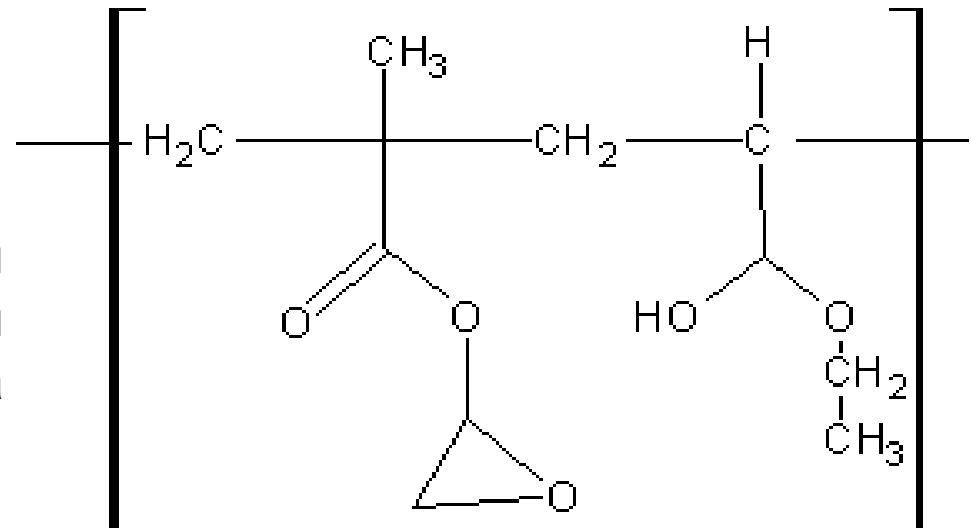
фоторезист **НЕГАТИВНИЙ**:

кополімер гліцидилметакрилату і етилакрилату

аніонна полімеризація

епоксидних груп

→ нерозчинна сітка

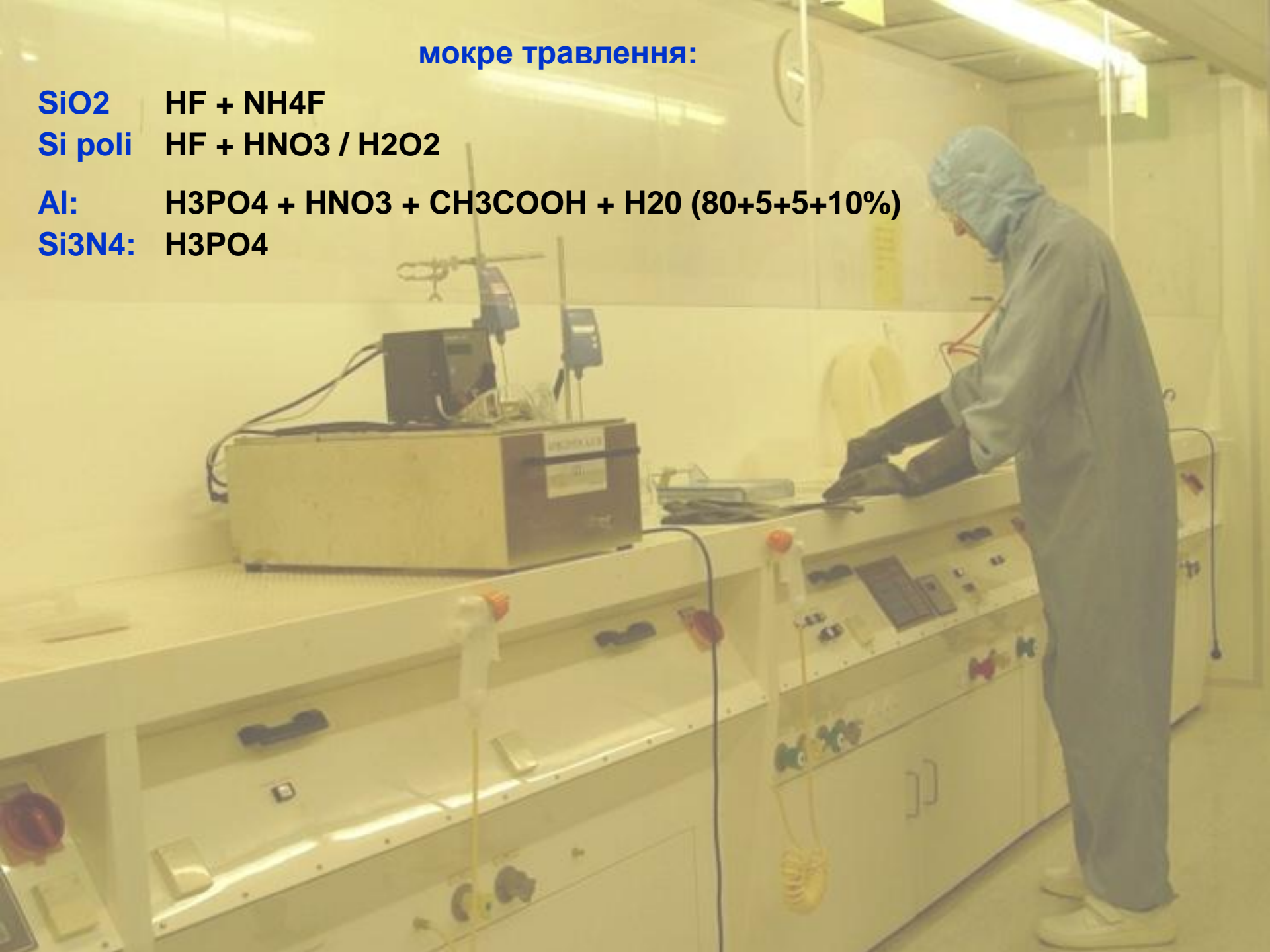
мокре травлення:

SiO₂ HF + NH₄F

Si poli HF + HNO₃ / H₂O₂

Al: H₃PO₄ + HNO₃ + CH₃COOH + H₂O (80+5+5+10%)

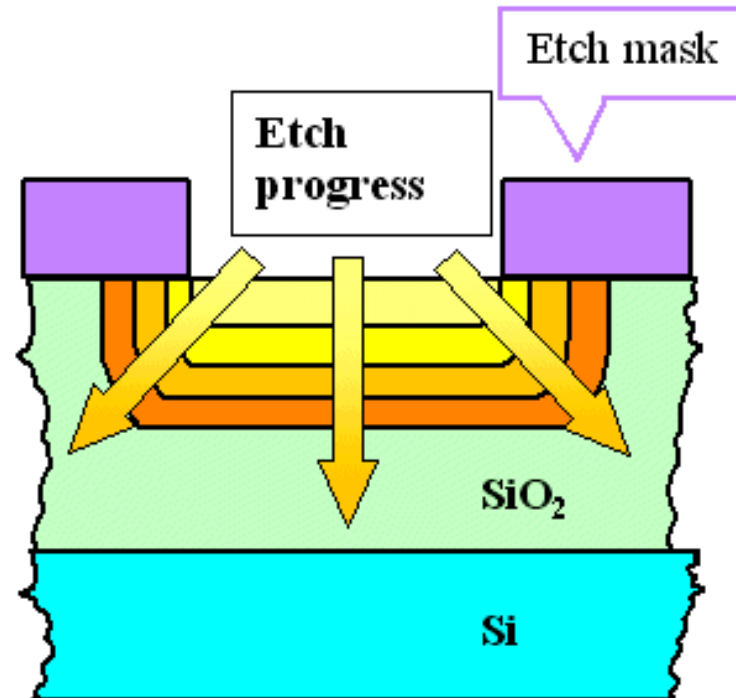
Si₃N₄: H₃PO₄

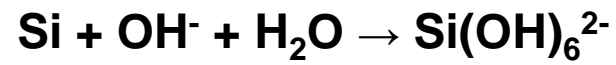

ізотропне травлення

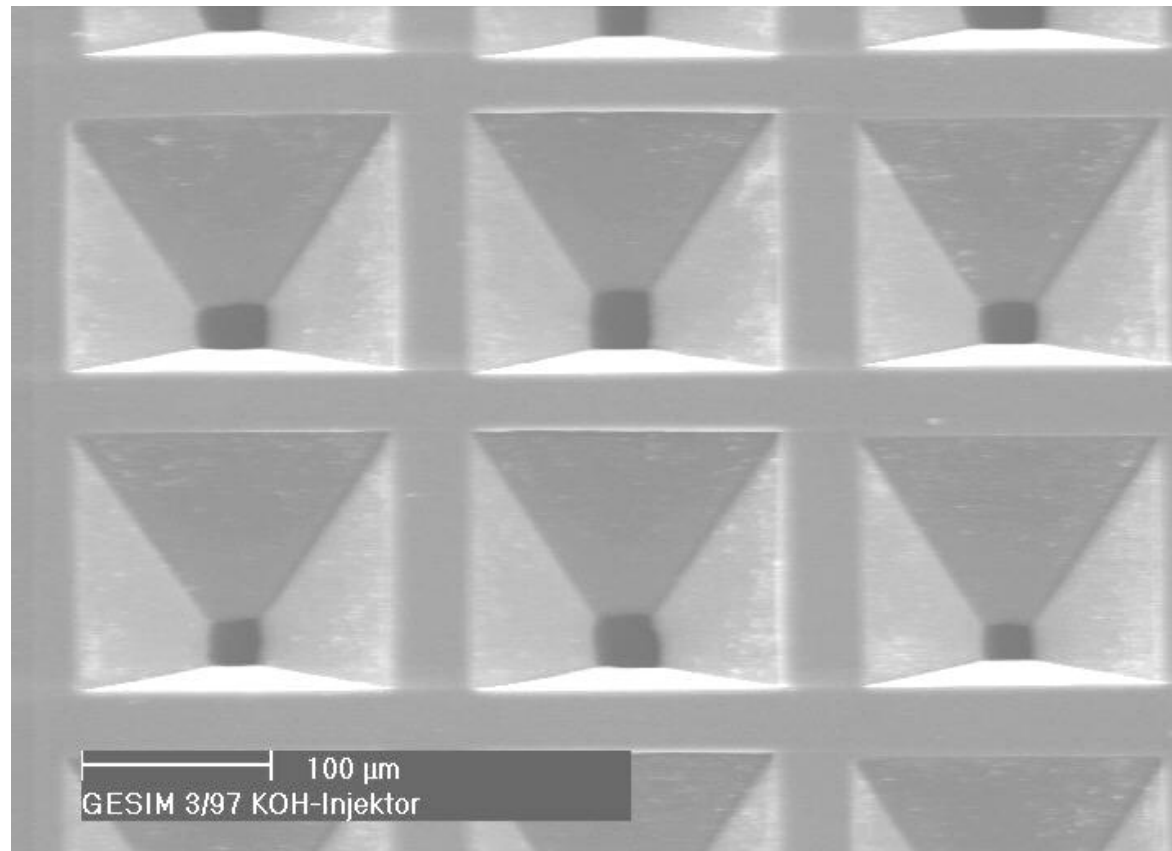
➤ спотворення зображення

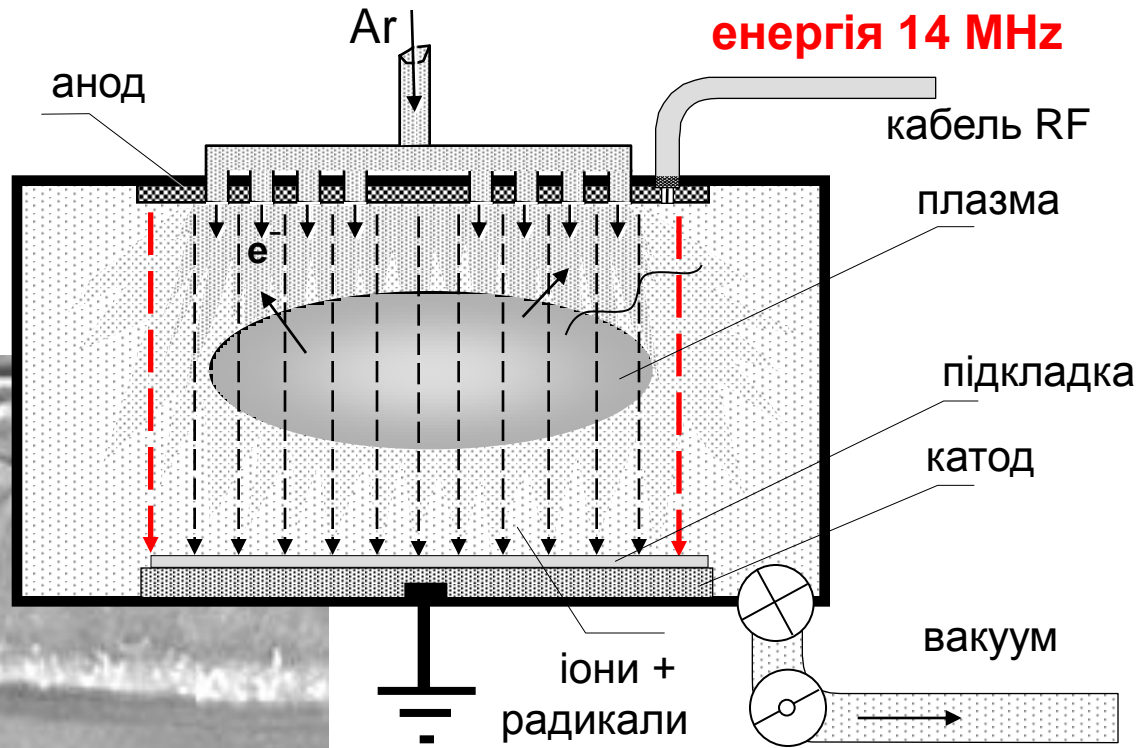
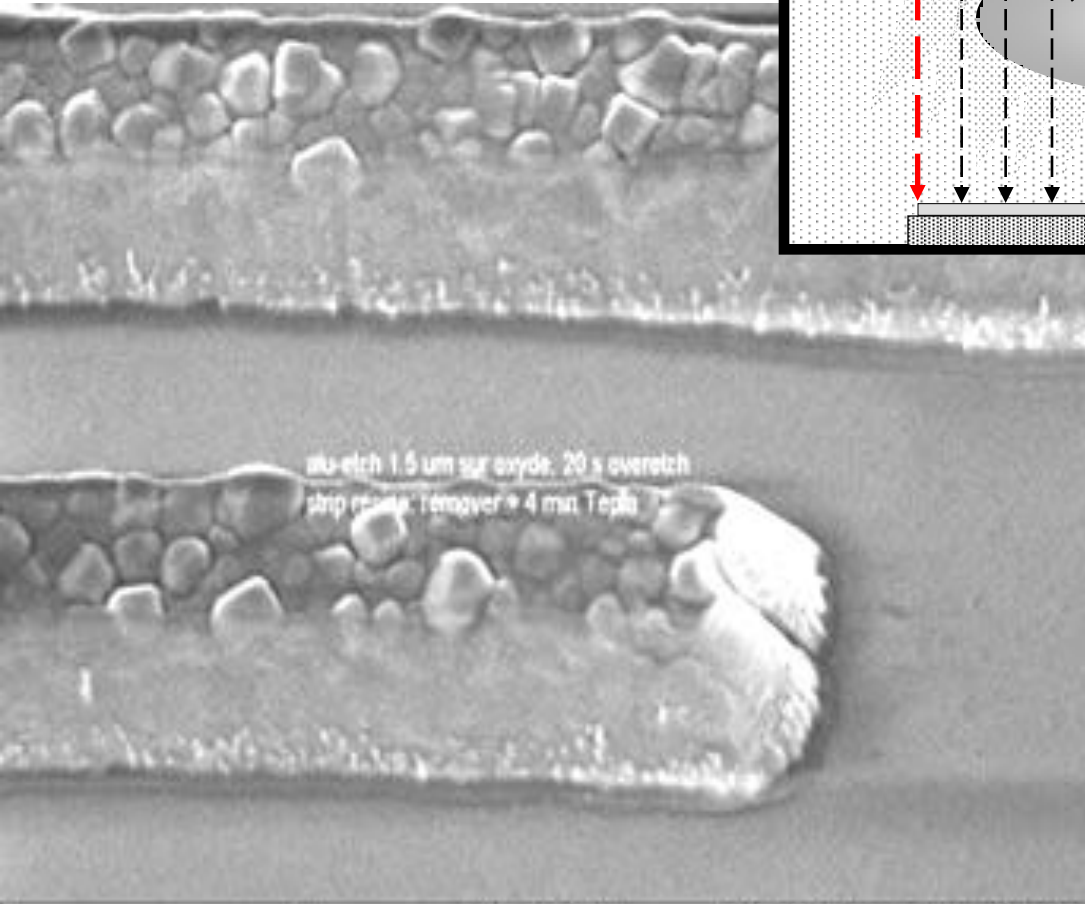
анізотропне травлення моно Si:

$\text{H}_2\text{N}-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{NH}_2$
 $(\text{CH}_3)_4\text{N}^+\text{OH}^-$
 $\text{H}_2\text{N}-\text{NH}_2$
 KOH

„dry” –травлення в плазмі :

реактивні частинки:

- F₂, Cl₂/BCl₃ - для Al
- CF₄ - для Si, SiO₂, Si₃N₄

Mag = 14 86 K X

1µm

EHT = 3.00 kV
WD = 4 mm

Signal A = InLens Date = 2 Mar 2001
Photo No = 650 Time = 14:08:18

- травлення Si: Ar^+ плазма
- допоміжна речовина $\text{F}\cdot + \text{Si} \rightarrow \text{SiF}_4$
- $\text{CF}_4 \rightarrow \cdot\text{CF}_2\cdot + \text{F}\cdot + \text{F}\cdot$
- $\cdot\text{CF}_2\cdot$ радикали охолоджуються на поверхні $\rightarrow (\text{CF}_2)_n$ полімер
- PTFE стійкий до радикалів $\text{F}\cdot$ але деградує під дією Ar^+

висока анізотропність травлення

